

31.12.2014

Dnro 2032/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Mirja Tamminen

TIELAUTAKUNNAN PÄÄTÖKSEN YKSILÖINTI JA PERUSTELEMINEN

1 KANTELU

A arvosteli 7.5.2014 päivätyssä kirjeessään - - - kunnan teknisen lautakunnan tiejaoston menettelyä tielautakunnan toimituksessa nro - - -. A kertoi, että teknisen lautakunnan tiejaoston päätöksestä eivät ilmene päätöksen perustelut eivätkä sovelletut lainkohdat.

2 SELVITYS

- - -

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

- - - kunnan teknisen lautakunnan tiejaosto oli käsitellyt 21.10.2013 tielautakunnan toimituksessa nro - - - asian, jonka tieosakas oli saattanut tielautakunnan ratkaistavaksi yksityisistä teistä annetun lain 70 §:n nojalla. Asiassa oli kysymys - - - -nimisen yksityistien tiekunnan 15.9.2013 pidetyn kokouksen päätöksistä. Vaatimuksessa tielautakunnalle todettiin muun muassa seuraavaa.

- ”1. Tiekunnan perustaminen, mistä päivästä lähtien tiekunta ja hoitokunta on ollut laillisesti voimassa?
2. Pöytäkirjan kohta 2. Maanmittauslaitoksen tieyksikköluettelon mukaan A omistaa kiinteistön - - - yksin, voiko B tällöin osallistua kokoukseen?
3. Pöytäkirjan kohta 5. Tieyksiköiden vahvistaminen. Osaltani vahvistettiin karjatilan yksiköt 41, vaikka tila on virallisesti 20.5.2013 lähtien ollut viljatila jolloin yksiköt pitäisi olla 22.
4. Pöytäkirjan kohta 6. Talviauraukset - - - laskun mukaan syksy 2012 ja kevät 2013. Tiekuntaa ei tällöin oltu vielä perustettu, miten hoitokuntaa on voitu laskuttaa ja kuka laskusta vastaa? Osuuteni maanmittauslaitoksen toimitusmaksusta?
5. Pöytäkirjan kohta 10. Tieisännöitsijä. Jaetaanko isännöintikulut per osakas vai yksiköiden mukaan?”

Toimituksen pöytäkirjan kohdassa Päätös 7 § todettiin seuraavaa.

”Tiejaosto päätti valituksen kohdista 1-5 seuraavaa:

1. Koska koko insinööritoimitus on ollut valituksen alainen katsotaan, että tiekunta on virallinen rekisteröinti päivästä 13.8.2013 alkaen.
2. Koska B:n läsnäoloa ei kokouksessa ole kyseenalaistettu voidaan katsoa, että hänen osallistumisensa on saanut ns. hiljaisen hyväksynnän. Lain mukaan B:llä ei ole läsnäolo-oikeutta, koska kiinteistö on lainhuudatettu A:lle.
3. Koska kokouspäivänä 15.9.2013 on ollut tiedossa - - - muuttuneet tilatiedot olisi yksiköt pitänyt vahvistaa 22 yksiköksi.

4. Osakkaat maksavat yksiköiden suhteessa aurasmaksut. Myös maanmittauslaitoksen lasku maksetaan yksiköiden suhteessa.
5. Jos tiekunnalla on käytössä perusmaksu, silloin tieisännöitsijän palkkiosta hallintokuluja vastaava summa voidaan siirtää siihen. Mikäli perusmaksu ei ole käytössä isännöitsijän palkkio ositellaan yksiköiden suhteessa”.

3.2

Oikeusohjeita

Perustuslaki

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Yksityistielaki (358/1962) ja yksityistieasetus (1267/2000)

Yksityisistä teistä annetun lain (yksityistielaki) 52 §:n 1 momentin mukaan jos kysymys on ennestään olevasta tiestä, on kunnan tielautakunnan, jolleivät asianosaiset ole heidän määrättävissään olevasta asiasta voineet sopia taikka jollei asiaa ole ratkaistava tietoisuudessa, päätettävä: - - - 9) asioista, jotka tieosakkaat tai muut asianosaiset 70 §:n nojalla saattavat tielautakunnan ratkaistaviksi - - -. Lain 70 §:n 1 momentin mukaan tieosakkaalla tai muulla asianosaisella, joka katsoo, ettei tiekunnan kokouksen päätöstä ole tehty laillisessa järjestyksessä tai ettei se muutoin ole lain mukainen taikka että päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta, on oikeus saattaa asia tielautakunnan ratkaistavaksi.

Yksityistielain 53 §:n 2 momentin mukaan tielautakunnan tämän lain mukaan päätettäväksi kuuluvat asiat käsitellään ja ratkaistaan tielautakunnan toimituksessa.

Yksityistielain 54 §:n 3 momentin mukaan jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, on asian käsittelystä ja päätöksenteosta sekä lautakunnan päätöksestä muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään.

Yksityistieasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan tielautakunnan toimituksen toimitusasiakirjoja ovat 1) tieosakkaan tai muun asianosaisen vaatimus asian ottamisesta tielautakunnassa ratkaistavaksi, 2) pöytäkirja, ja 3) muut asiakirjat, jotka osoittavat, miten toimituksessa käsitelty asia on ratkaistu, tai jotka ovat olleet toimituksessa tehtyjen ratkaisujen perusteena.

Yksityistieasetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan tielautakunnan toimituksen pöytäkirjaan tai sen liitteisiin on muun ohella merkittävä: - - - 6) asianosaisten vaatimukset ja muiden lausumien sisältö, - - - 8) lautakunnalle esitetyt ja lautakunnan toimesta esitetyt selvitykset, 9) lautakunnan ratkaisut ja niiden perustelut, - - -.

Hallintolaki (434/2003)

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä

vaatimustensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai veloitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

3.3

Arviointi

Yksityistielain 70 §:n mukaan tieosakkaalla on oikeus saattaa asia tielautakunnan ratkaistavaksi, jos hän katsoo, ettei tiekunnan kokouksen päätöstä ole tehty laillisessa järjestyksessä tai ettei se muutoin ole lain mukainen taikka että päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta. Tielautakunnan päätettäviksi kuuluvat asiat käsitellään ja ratkaistaan tielautakunnan toimituksessa.

Tielautakunnan toimituksen pöytäkirjaan tai sen liitteisiin merkittävistä asioista on säädetty yksityistieasetuksen 5 §:ssä. Pöytäkirjaan tai sen liitteisiin on merkittävä saman pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan asianosaisten vaatimukset ja muiden lausumien sisältö ja 9 kohdan mukaan lautakunnan ratkaisut ja niiden perustelut.

Teknisen lautakunnan tiejaoston pöytäkirjassa (6 § Keskustelu) todetaan, että asian tielautakunnan ratkaistavaksi saattanut tieosakas oli uudistanut hakemuksensa/valituksensa. Pöytäkirjaan ei ollut kirjattu yksilöidymmin hänen 26.9.2013 päivättyyn valitukseksi otsikoituun kirjelmäänsä sisältyviä vaatimuksia eikä niitä koskevia lausumia lukuun ottamatta hänen lausumaansa erään henkilön oikeudesta olla läsnä tiekunnan kokouksessa. Pöytäkirjaan oli merkitty A:n lausumat tielautakunnalle tehtyjen vaatimusten johdosta. Pöytäkirjasta ei ilmene, oliko asian tielautakunnan ratkaistavaksi saattanutta tieosakasta pyydetty esittämään selvitystä vaatimustensa perusteista.

Pöytäkirjan liitemerkintöjen mukaan vaatimukset sisältävää kirjelmää ei ollut otettu pöytäkirjan liitteeksi. Tieosakkaan vaatimus asian ottamisesta tielautakunnassa ratkaistavaksi sinänsä kuuluu yksityistieasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan tielautakunnan toimituksen asiakirjoihin.

Hallintolain mukaan päätöksestä on käytävä selvästi ilmi yksilöity tieto siitä, miten asia on ratkaistu, ja päätöksen perustelut. Päätöksen perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet asian ratkaisuun. Lisäksi perusteluissa on mainittava säännökset, joihin ratkaisu perustuu.

Tiejaosto oli ratkaissut edellä kohdasta 3.1 lähemmin ilmenevällä tavalla tieosakkaan vaatimukset, jotka koskivat erään henkilön läsnäolo-oikeutta tiekunnan kokouksessa (päätöksen kohta 2), tieosakkaalle määrättyjen tieyksiköiden määrää (päätöksen kohta 3) sekä aurasmaksujen ja Maanmittauslaitoksen laskun jakautumista tieosakkaiden kesken (päätöksen kohta 4). Tiejaosto oli päättänyt, että koska kokouspäivänä 15.9.2013 on ollut tiedossa tieosakkaan muuttuneet tilatiedot, yksiköt olisi pitänyt vahvistaa 22 yksiköksi. Päätöksestä ei kuitenkaan ilmene selvästi, oliko tiejaosto hyväksynyt tieosakkaan vaatimuksen ja oliko se muuttanut tiekunnan päätöstä tieyksiköistä. Päätöstä tältä osin samoin kuin aurasmaksujen ja Maanmittauslaitoksen laskun jakautumisen osalta ei ollut perusteltu. Edellä kerrottujen kolmen vaatimuksen osalta päätöksessä ei ollut mainittu sovellettuja lainkohtia.

Tiejaosto oli lisäksi ottanut kantaa päätöksensä kohdassa 1 tiekunnan perustamisajankohtaan ja kohdassa 5 tieisännöitsijän palkkion kattamiseen tiemaksuilla. Totean, että yksityistielain 70 § koskee ns. laillisuusperusteilla tehtyjä vaatimuksia. Tiejaoston pöytäkirjasta tai sen liitteistä ei ilmene, millä perusteilla tiejaosto oli katsonut päätöksensä kohdissa 1 ja 5 käsiteltyjen vaatimusten tutkimisen erillisinä kysymyksinä kuuluneen toimivaltaansa.

Käsitykseni mukaan kohdissa 1 ja 5 käsitellyt vaatimukset koskivat lähinnä asioita, jotka olivat vielä tiekunnan käsiteltävänä tai valmisteltavana eikä niissä ollut päätetty esimerkiksi tieosakkaiden oikeuksista tai velvollisuuksista. Tieosakkaan vaatimus kohdassa 1 näyttäisi liittyneen tiekunnan kokouksen päätökseen, jonka mukaan tiekunnan kokouksen puheenjohtaja tuli tarkistamaan maanmittausinsinööriltä, milloin yksityistietoimituksessa tehdyn tiekunnan perustamista koskevan päätöksen on katsottava saaneen lainvoiman. Tiejaoston päätöksen kohdassa 5 käsitelty vaatimus koski puolestaan kysymystä, josta tiekunta ei tiekunnan kokouksen pöytäkirjan mukaan näyttäisi päättäneen. Tiekunta oli päättänyt vasta valtuuttaa hoitokunnan kilpailuttamaan ja valitsemaan tieisännöitsijän. Päätös ei koskenut tieisännöitsijän palkkion jakautumista tieosakkaiden kesken. Tältä osin tiejaoston kannanotossa oli käsitykseni mukaan kysymys lähinnä tiedusteluun vastaamisesta.

Edellä esitetyn perusteella katson, että tiejaoston toimituksen nro - - - pöytäkirjaan kirjattu päätös ei ole täyttänyt hallintolain 44 §:ssä kirjallisen päätöksen sisällölle ja 45 §:ssä päätöksen perustelemiselle asetettuja vaatimuksia.

Tiejaosto ja asiaa valmistellut rakennustarkastaja C totesivat selvityksessään, että tiejaostossa oli ollut käytäntönä, ettei lainkohtia ole mainittu lukuun ottamatta yksityistielain 52 §:ää, jossa on säädetty tielautakunnan yksityistielain mukaisista tehtävistä. Totean, ettei tämä tiejaoston menettely ole ollut hallintolain ja yksityistieasetuksen mukainen.

Tieosakkaiden oikeusturva edellyttää, että yksityistielain 70 §:n mukaisesti tielautakunnan käsiteltäväksi saatetut asiat käsitellään lainmukaisesti. Vaatimusten ja niihin liittyvien päätösten kirjaaminen toimituksen pöytäkirjaan tai sen liitteisiin selkeästi on tärkeää, jotta jälkikäteen voidaan selvittää, mitä asioita tielautakunnan toimituksessa on käsitelty. Päätöksen yksilöinnillä ja perusteluilla on erityinen merkitys asianosaisen oikeusturvan toteutumisen kannalta asianosaisen arvioidessa päätöksen lainmukaisuutta ja muutoksenhaun tarpeellisuutta.

- - -

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen tiejaoston päätöksen puutteellisesta yksilöinnistä ja perustelemisesta - - - kunnan teknisen lautakunnan tiejaoston ja rakennustarkastaja C:n tietoon. Lisäksi kiinnitän vastaisen varalle tiejaoston ja rakennustarkastaja C:n huomiota yksityistielain 70 §:n nojalla tielautakunnan ratkaistavaksi saatettujen asioiden lainmukaiseen käsittelyyn. Tässä tarkoituksessa lähetän tiejaostolle ja C:lle jäljennökset tästä päätöksestäni.